

Het Mense Ruiters-orgel in de Noorderkerk te Spakenburg

Het 31 registers tellende nieuwe Mense Ruitersorgel in de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt (de Noorderkerk) te Spakenburg staat in deze ruimte alsof het er altijd heeft gestaan. Het frontontwerp is in harmonie met de kerkruimte en maakt visueel een sterke indruk. Of dit ook geldt voor de klank en de dispositiekeuze wordt in dit artikel van Willem van Twillert duidelijk. Adviseur Jan Jongepier en Jan Veldkamp en zijn medewerkers hebben zich bij de bouw van dit orgel gebaseerd op een concept van de orgelmaker H.H. Freytag. Overigens was Van Twillert van 1969 tot 1979 organist in de Noorderkerk.

De originele vormgeving van het nieuwe orgel in de Noorderkerk te Spakenburg dwingt respect af. Het instrument staat in een hoek van 45 graden tegen de zijwand van de kerk, naast de preekstoel op de voorkant van een van de drie galerijen. Door het orgel schuin te plaatsen is er een optimaal zicht behouden voor de kerkgangers die op de galerij zitten. De ruimte achter het orgel is benut voor de windmotor, de balgstoel en de aparte pedaalkas (niet zichtbaar op de foto).

Opvallend zijn de verticale achthoekige stijlen die de pijpenvelden verdelen. De uiteinden van deze stijlen zijn op een verwante manier afgewerkt als de trek balken van het plafond van de kerkruimte (zie foto). Een vondst is de plaatsing van een pedaaltoeren waarin het pijpwerk van Prestant 8^{TM}, Trompet 8^{TM} en Cornet 4^{TM} een plaats hebben. De rest van het Pedaalpijpwerk staat in een kas die door een gangpad van het Hoofdwerk is gescheiden. De ontwerper, Dolf Tamminga, heeft ervoor gezorgd dat alle tongwerken goed bereikbaar zijn; voor het regelmatig stemmen is dit een vereiste. Wanneer je het orgel van voren in ogeschouw neemt (en de pedaaltoeren even wegdenkt), zie je de symmetrie in de pijpenvelden. De plaatsing van een in een driehoek uitlopende middentoren, geflankeerd door semi-vierkante velden oogt subtiel en verleent het geheel een spannend, stoer en overtuigend uiterlijk. Daarbij varieert het enigszins op Art Deco en Jugendstil gefundeerde lofwerk aan de boven- en onderkant van de pijpenvelden, het geheel de nodige zwier. Dit lofwerk werd ontworpen en gesneden door Tico Top. De kleurstellingen werden door Berend Raangs bepaald. De achtergrond van het houtsnijwerk (vervaardigd via ontwikkelingswerk in het Albanese Gjirokaster door Vait Brahim) is ^{TM}gehoogd (belegd) met bladgoud in een chroomoxyderend groen (Spaans groen), zodat dit speelse element fraai contrasteert met de donkerrood-bruine kas (zogenaamd dodekoppaars). De kas is door restauratieschilder Lammert Muller geschilderd met zelfgemaakte verf, gebaseerd op pigment en het bindmiddel caseïne, waardoor deze verf de houtnerf laat doorschijnen.